THE AGES OF FEMINITY. *IMAGINI FRUMOASE* – SIMONE DE BEAUVOIR

Cătălina-Aurora STOICA
University of Bucharest – Romanian Academy

Abstract: The present paper tries to rediscover a novel written by Simone de Beauvoir in 1966, Les Belles Images, through its female characters. Not once, the author of Le Deuxième Sexe was unfairly accused of denying her own feminity. All her fictional work represents a stage where the women, as part of different typologies, espress themselves. Using this novel, which is not very frequented by the critics, the paper constructs the image of the same woman at different ages. Therefore, Dominique represents the woman between two ages, who is no longer young but who is neither old, meanwhile Laurence, the daughter, is the young image of the mother. Also, this paper follows the relationships established between different characters.

Keywords: Simone de Beauvoir, woman, age, relationship, character

Secolul XX a reprezentat începutul unei noi ere pentru femei. Ignorând evenimentele încadrabile în marea istorie, au existat multe altele, la fel de importante sau chiar mai importante, care au făcut posibilă schimbarea de paradigmă. Printre altele, s-au petrecut transformări majore în ceea ce priveşte existenţa de zi cu zi a reprezentantelor sexului frumos. Paleta schimbărilor este foarte largă: de la o mai mare libertate în ceea ce priveşte stilul de viaţă nou adoptat, la o conştientizare a sinelui. Femeile deveneau aproape egalele bărbaţilor luându-şi o serie de libertăţi care erau până nu demult de neînchipuit – fumatul în public de exemplu. Nu trebuie uitat felul în care a fost privită George Sand (pe numele ei real Lucile Aurore Dupin) atunci când apărea în public cu luleaua în colţul gurii, îmbrăcată în veşminte de inspiraţie bărbătească.

Apar din ce în ce mai multe figuri feminine în spaţiul literar, şcolite, care nu joacă doar rolul de figurante pe lângă marile personalităţi ale zilei (în speţă reprezentanţi de sex masculin). De asemenea, literatura scrisă de acestea nu va mai fi una de alcov, ci va trata teme foarte actuale, de maximă intensitate. O astfel de scriere este unul din romanele Simonei de Beauvoir, *Imagini frumoase,* pe care îl voi analiza în continuare urmărind cele două figuri feminine. Aceasta nu doar că va apela la realităţile zilei pentru a-şi crea bucata de literatură (pilula contraceptivă, divorţul, mondializarea etc.), dar va reinventa tipologii deja cunoscute ale feminităţii, oferindu-le noi valenţe, desăvârşindu-le.

Imagini frumoase, romanul lui Simone de Beauvoir, este opera în care feminista ilustrează diferite vârste ale feminităţii, precum şi a situaţiilor, statutelor de tot felul prin care o femeie trece de-a lungul vieţii.

Romanul se deschide cu imaginea Dominicăi, aceasta ilustrând feminitatea ajunsă la maturitate. Avem de-a face cu o femeie mondenă, cochetă, care se dovedeşte a fi o gazdă ca nimeni alta, potrivindu-se perfect în decorul luxos al fermei lui Gilbert Dufrène, partenerul ei de viaţă. Dominique este o prezenţă răpitoare, care nu-şi arată adevărata vârstă: „... foarte suplă în pantalonii ei negri şi-n bluza frapantă, cu părul deschis, jumătate alb, jumătate blond, din spate i-ai da treizeci de ani.” (Beauvoir, 1973: 7) Este o prezenţă plăcută, înzestrată cu bun-gust şi simţ estetic. Femeia anilor '60 (romanul a apărut în 1966) este sigură pe ea, lipsită de inhibiţii, cameleonică aproape.

BDD-A21920 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:01:11 UTC)

Este o femeie puternică, care a răzbit, şi-a atins prin propriile forţe scopurile pe care şi le-a fixat, chiar dacă gurile rele o acuză de oportunism: „« Dominique Langlois a făcut carieră datorită lui Gilbert Mortier » [...] Ei spun şi că [...] mama a pus gheara pe Gilbert din interes: fără el nu şi-ar fi putut permite casa asta, călătoriile...” (Beauvoir, 1973: 8-9) Chiar dacă împlinirea prin intermediul bărbatului devenise în acele timpuri deja o chestiune desuetă, Dominique îi datorează lui Gilbert, nu bunăstarea materială sau parvenirea într-o poziţie mai bună, aşa cum este acuzată, ci transformarea ei într-o persoană mai puternică şi mai sigură pe ea.

„A intrat la radio pe uşa de serviciu, în ´45, şi-a parvenit dând din coate, trăgând ca un cal, călcându-i în picioare pe cei care o incomodau.” (Beauvoir, 1973: 9) Aceasta este descrierea pe care Laurence, cea de-a doua figură feminină a romanului, i-o face Dominicăi. Ea, conform pasajului acesta, pare o femeie voluntară, care nu se dă în lături de la nimic pentru a-şi atinge ţelurile. Relaţia dintre cele două femei, mamă şi fiică, este una destul de tensionată. Laurence îşi învinuieşte mama pentru despărţirea de tatăl său, de care se simţea foarte apropiată şi chiar într-o oarecare consonanţă.

Chiar dacă Laurence nu este foarte apropiată de mama ei, nu poate să nu se îngrijoreze la gîndul că Dominique va fi devastată la aflarea veştii că Gilbert o părăseşte după o relaţie de şapte ani. Însă, aceasta fiind o persoană puternică va trece cu eleganţă şi decenţă peste evenimentele neplăcute care o umilesc ca femeie: „E orgolioasă, puternică. [...] Are să sufere, dar orgoliul are s-o salveze. Rol dificil dar frumos: femeia care suportă cu eleganţă o despărţire. Are să se ţină cu-nverşunare de lucru, are să-şi ia un amant nou...” (Beauvoir, 1973: 50) Reacţia Dominicăi la aflarea veştii este una normală. Plânge mai mult din cauza frustrării pe care o resimte că va deveni de acum bătaia de joc a fostelor iubite ale lui Gilbert care şi ele trecuseră, la un moment dat, prin aceeaşi situaţie pe care ea o traversează acum. Disperarea femeii se intensifică şi pe fondul conştientizării faptului că pentru o femeie ajunsă la cincizeci de ani şansele, oportunităţile nu mai sunt aceleaşi ca în tinereţe.

Relaţia dintre mamă şi fiică nu este dintre cele mai apropiate, Dominique fiind o persoană destul de rece, interesată de aparenţe: „Tot ce atinge ea se preface în imagine...” (Beauvoir, 1973: 22). Chiar Laurence a căzut pradă acestei atingerii/priviri de Meduze, aşa cum personajul mitologic împietrea orice muritor care o privea, aşa Dominique transforma în imagine tot ceea ce atingea. Laurence îşi percepe propria mamă ca pe o perfectă străină: „Dominique pune-ntrebări din principiu, dar i s-ar părea indiscret ca Laurence să-i dea răspunsuri îngrijorătoare sau pur şi simplu amănunţite.” (Beauvoir, 1973: 18). Relaţia lor pare a fi mai mult una de convenienţă, de curtoazie, întrebările par a fi puse doar din delicateţe şi au răspunsuri dinainte stabilite (la fel de delicate ca şi întrebările). Aşadar avem de-a face cu o relaţie mamă-fiică de suprafaţă.

Se prefigurează adevăratul motiv pentru care Dominique s-a despărţit de primul ei soţ: mediocritatea. Ea, o femeie aşa de puternică şi de hotărâtă, nu putea întârzia prea mult lângă o persoană paseistă, fără dorinţa de a acţiona, mediocră într-un cuvânt: „Ea nu-i iartă că a ajuns secretar-redactor la Cameră şi nu marele avocat cu care crezuse că s-a măritat.” (Beauvoir, 1973: 15)

„Ce mutră am! O femeie care la vârsta mea munceşte toată ziua şi iese-n fiecare seară, s-a zis cu ea! Ar trebui să dorm.” (Beauvoir, 1973: 16). Femeie în faţa oglinzii. Aşa ar putea fi rezumat pasajul acesta prin intermediul căruia Simone de Beauvoir aduce în discuţie o temă importantă, centrală aproape în literatura feminină: îmbătrânirea. „Laurence o priveşte pe maică-sa-n oglindă. Imaginea perfectă, ideală a unei femei care-mbătrâneşte. Dominique respinge imaginea asta. Pentru prima oară e dezumflată. Lovituri grele, boală, pe toate le-a-ncercat. Şi deodată i se iveşte un fel de panică în ochi.” (Beauvoir, 1973: 16). De acum, se va spune despre ea şi Gilbert: „La vârsta lor sunt o pereche frumoasă” (Beauvoir, 1973: 20). Lucru intolerabil pentru o femeie care simte, trăieşte spaima trecerii inevitabile a timpului.

BDD-A21920 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:01:11 UTC)

Teama de a îmbătrâni, de a deveni o umbră a ceea ce ai fost odată, până într-acolo încât să nu te mai recunoşti o macină pe Dominique care simte presiunea trecerii timpului. Ea este conştientă de faptul că trebuie să facă eforturi suplimentare pentru a-l păstra pe Gilbert lângă ea. Acesta, în cinismul său nemăsurat, subliniează un aspect foarte important în ceea ce priveşte imbătrânirea: „... o femeie la cincizeci şi unu de ani e mai bătrână decât un bărbat de cincizeci şi şase" (Beauvoir, 1973: 49)

Dominique va suferi drama de a fi părăsită, după şapte ani de relaţie, pentru o tânără de doar nouăsprezece ani. Astfel toate complexele, toate stările cauzate de înaintarea în vârstă, cu toate transformările care sunt implicate de acest fapt, se vor augmenta inevitabil. Nou-venita, intrusa cea tânără şi fără sentimentul alterării propriei fiinţe va primi ceea ce ei i s-a refuzat în mod sistematic: statutul de soţie, legitimarea relaţiei cu Gilbert Dufrène.

Laurence este personajul cel mai bine conturat, având toate atributele pentru a crea o figură extrem de ofertantă în ceea ce priveşte o analiză asupra sufletului femeii moderne, cu o existenţă plină, în care rolurile pe care trebuie să le joace i se succed cu repeziciune. Cu o existenţă uneori angoasantă, aproape de a-şi pierde propria identitate în multitudinea de roluri, ea este pe rând fiică, mamă, soţie, amantă, femeie de carieră.

Laurence, femeia matură, este produsul dorinţelor şi frustrărilor mamei ei. Dominique a construit-o pe Laurence după chipul şi asemănarea dorinţelor ei. Proiectarea idealurilor mamei asupra copilului, acesta ajungând până la urmă să se identifice cu părintele, este o realitate des întâlnită. Dominique a ajuns până într-acolo încât să facă din Laurence o imagine: „Ea a fost întotdeauna o imagine. Dominique a avut grijă de asta, fascinată în copilărie de unele imagini atât de diferite din viaţa ei, ţinând pe de-a-ntregul – cu toată inteligenţă şi cu toată enorma ei energie – să astupe acest gol." (p. 24)

Viaţa lui Laurence pare a fi perfectă. Este îndestulată, are două fetiţe reuşite, o căsnicie la fel de reuşită, cel puţin în aparenţă. O imagine desăvârşită, dar cu toate acestea, cu multe momente anoste. Viaţa aceasta searbădă, care pare să n-o mulţumească pe Laurence, este animată din când în când doar de pasiune: „Într-o seară, întorcându-ne de la plimbare, deodată, în maşina oprită, gura lui peste gura mea, înflăcărarea, ameţeala aceea. Atunci, zile şi săptămâni, n-am mai fost o imagine, ci carne şi sânge, plăcere." (Beauvoir, 1973: 23)

Laurence încearcă să creeze pentru fetele ei un mediu aseptic, în care nenorocirile, nefericirile să nu existe, astfel perpetuând lucrurile pe care Dominique le-a făcut pentru ea pe când era copilă. Încearcă astfel o trunchiere a realităţii, să medieze fiicelor ei imaginea lumii

Încearcă să-şi protejeze copilul de realităţile negative care îi înconjoară. Este o mamă răbdătoare, care îi răspunde fiicei sale, Catherine, la toate întrebările, conturând răspunsurile în aşa fel încât să o şi protejeze de nefericiri inutile. Cu toate acestea, ea este foarte ocupată, acaparată de muncă, de viaţă în general, încât nu poate supraveghea atent lecturile fiicei sale, lucru pe care şi-l reproşează. Încearcă să-l implice şi pe Jean-Charles în educaţia şi viaţa copiilor, atitudine foarte diferită faţă de aceea din trecutul nu foarte îndepărtat când femeia era singura în grija căreia era lăsat copilul, tatălui distribuindu-se ca singur rol acela de a-i asigura acestuia bunăstarea materială. Simone de Beauvoir trece astfel în pagini de roman schimbările survenite în societate.

Laurence simte o apatie pe care nu o poate controla până într-acolo încât propria ei familie ajunge să-i fie indiferentă, îndepărtată. Acestea sunt preţurile pe care femeia modernă, care şi-a câştigat o sumedenie de libertăţi şi egalităţi, trebuie să le plătească: angoase inexplicabile, depresii periodice. Surmenarea sensibilităţii duce la toate aceste lucruri, iar Laurence nu se află la prima experienţă de acest gen: „Devine deodată indiferentă, distantă, ca şi când n-ar fi rudă cu ei. Depresiunea pe care a avut-o acum cinci ani, i s-a explicat; o mulţime de femei tinere trec prin asemenea criză; Dominique a sfătuit-o să nu mai stea acasă, a sfătuit-o să lucreze, iar Jean-Charles a fost de acord când a văzut cât câştig. Acum n-am niciun motiv să mă lase nervii. Am mereu de lucru, lume-n jurul meu, sunt mulţumită de viaţa

BDD-A21920 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:01:11 UTC)

pe care o duc. Nu, nu e niciun pericol. Totul e o chestiune de proastă dispoziţie. Sunt sigură că şi altora li se-ntâmplă de multe ori şi nu fac din asta o dramă." (Beauvoir, 1973: 20). Depresia se instalează pe fondul singurătăţii, sentimentului de inutilitate care rezidă din neaderenţa la o viaţă socială. Această criză prin care Laurence a trecut a fost depăşită odată cu intrarea ei în câmpul muncii.

Starea de spirit dominantă a lui Laurence este plictiseala (o nouă resuscitate a *spleen*-ului incurabil). Simte că se plafonează odată cu căsnicia, cu grijile de fiecare zi, cu maternitatea. Toate acestea adăugate fondului ei interior instabil au determinat-o să se aşeze în ariergardă. Uitarea de sine, delăsarea guvernează existenţa lui Laurence în interiorul căsătoriei: „Cum a dat îndărăt în primii ani de căsătorie, asta a-nţeles, cazul e clasic. Dragostea, maternitatea sunt un şoc emoţional violent când între inteligenţă şi afectivitate încă nu s-a stabilit un echilibru armonios. Mi se părea că nu mai am niciun viitor [...]. Cerc vicios: mă neglijam, mă plictiseam şi mă simţeam din ce în ce mai deposedată de mine." (Beauvoir, 1973: 44). Acesta este primul atac direct, nevoalat, dar cu toate acestea, nu foarte virulent, împotriva maternităţii care te răpeşte pe tine de tine însăţi. Maternitatea şi căsătoria, aceste două idealuri ale femeilor de-a lungul timpului, se dovedesc a fi inoportune şi chiar dăunătoare dacă apar în momentul în care femeia nu este suficient de matură, dacă nu a acumulat suficientă experinţă.

Laurence, adulterina, este vitală, este total diferită de soţia Laurence. Adulterul o ajută să îşi recâştige vitalitatea, pofta de a trăi la modul conştient şi senzitiv. Senzaţia de a trăi periculos, la limita de a fi descoperită o reînsufleţeşte.

Relaţia pe care o are cu Lucien, amantul său, este una tumultoasă, care o cosmuă dar care o face şi să trăiască. Hotărârea de încetare a legăturii primejdioase este urmată întotdeauna de contopiri şi mai violente, şi mai pline de o energie regeneratoare. Laurence apreciează la Lucien tocmai ceea ce îl depărtează pe acesta de Jean-Charles. Iubeşte la cel dintâi felul în care o face să se simtă alături de el: *preţioasă*. Ea de fapt iubeşte reflecţia ei în el, atunci când sunt împreună. Aşadar, iubirea pentru un bărbat nu este altceva decât iubirea pentru ceea ce acesta te face să fii, să devii, pentru cum te face să te percepi în funcţie de el.

Laurence, femeia de carieră, cunoaşte şi travaliul creării scrisului: „... la-nceput e totdeauna greu, atâtea clişee răsuflate, atâtea capcane de ocolit." (Beauvoir, 1973: 23). Foaia albă rămâne de multe ori imaculată, dar optimismul ei nu se stinge, ştie că va ajunge să aştearnă pe hârtie cele mai iscusite texte publicitare. Va crea „imagini de hârtie" (Beauvoir, 1973: 23) Dar odată ce deprinderea va veni şi acest proces, cel de creaţie va intra într-un soi de rutină a scurgerii egale a zilelor.

Omul-nou, omul-modern este guvernat de paradoxuri. Atunci când nu munceşte duce lipsa muncii, atunci când trebuie să muncească, gândurile îi zboară la cei de acasă: „« Asta-i condiţia dureroasă a femeii care lucrează », îşi spune ea cu ironie. (Se simţea şi mai nefericită când nu lucra.) Acasă, caută reclame. La slujbă se gândeşte la Catherine. De trei zile se gândeşte numai la asta." (Beauvoir, 1973: 29)

Chiar dacă nu poate fi analizată ca făcând parte dintr-un şir al vârstelor feminităţii, fiind încă un copil, personajul Catherine este unul destul de interesant, prefigurând imaginea unei viitoare femei complexe, care încearcă o existenţă metafizică. Ea renunţă la micile bucurii specifice copilăriei pentru a rămâne în compania cărţilor. Preferă claustrarea, fiind o fire introvertită, hipersensibilă. Cu naivitatea, ingenuitatea specifică copiilor, aflaţi în momentul în care sunt avizi de cunoaştere, Catherine ridica întrebări existenţiale: „Mamă, de ce existăm?" (Beauvoir, 1973: 24) Copila reprezintă adevărata voce a Simonei de Beauvoir, acesteia fiindu-i cunoscută latura militantistă, activistă. Scriitoarea se foloseşte de acest mic artificiu – copilul neexperimentat, nealterat din punct de vedere al acumulării de experienţe – pentru a aduce o critică tuturor atrocităţilor. De asemenea, prin această întrebare aparent copilărească autoarea se plasează chiar în mijlocul mişcării existenţialiste. Răspunsul venit

BDD-A21920 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:01:11 UTC)

din partea mamei are rolul de a astâmpăra neliniştile din ochii copilului. Este răspunsul unui optimist : „Există ca să ne facem fericiţi unii pe alţii...” (Beauvoir, 1973: 24). Însă replica nu se lasă aşteptată: „Dar oamenii care nu sunt fericiţi de ce există?” (Beauvoir, 1973: 24).

Simone de Beauvoir îşi dozează acest personaj episodic cu stări, sentimente prin care şi *la jeune fille rangée* a trecut şi pe care le-a relatat, matură fiind, în primul său volum autobiografic, *Memoriile unei fete cuminţi*. Autoarea, profund înzestrată cu un simţ autoscopic, de sondare a eului profund, inserează astfel de pasaje autobiografice, cum sunt cele pe care le-am citat mai sus, chiar şi în scrierile sale ficţionale. Urmărirea lecturilor pe care micuţa Catherine le avea, a anturajului din care aceasta făcea parte sunt remininscenţe ale copilăriei autoarei. Mama sa, Françoise, încercase, dar fără rezultat până la urmă, să-i supravegheze habitatul.

Imaginea Dominicăi nu este altceva decât imaginea de peste ani a lui Laurence. Acestea două reprezintă vârste diferite ale aceleiaşi feminităţi. Simone de Beauvoir, prin intemediul lui Laurence conturează noul tip de feminitate, cu tot ceea ce implică acesta, angoase, frustrări.

Bibliografie:

Beauvoir, Simone de, *Imagini frumoase*, Editura Univers, Bucureşti, 1973

Beauvoir, Simone de, *Memoriile unei fete cuminţi*, Editura Humanitas, Bucureşti, 2011

Gobeil, Madeleine, *Les personnages féminins dans les romans de Simone de Beauvoir*, accesat în intervalul 03-10 noiembrie 2014 la adresa:

http://digitool.library.mcgill.ca/view/action/singleViewer.do?dvs=1416062027196~759&locale=ro_RO&show_metadata=false&VIEWER_URL=/view/action/singleViewer.do?&DELIVERY_RULE_ID=6&adjacency=N&application=DIGITOOL-3&frameId=1&usePid1=true&usePid2=true

Această lucrare a fost realizată în cadrul proiectului “Cultura română şi modele culturale europene: cercetare, sincronizare, durabilitate”, cofinanţat de Uniunea Europeană şi Guvernul României din Fondul Social European prin Programul Operaţional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, contractul de finanţare nr. POSDRU/159/1.5/S/136077

BDD-A21920 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:01:11 UTC)